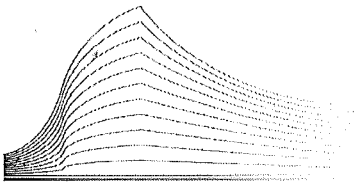

2R

repertoriumnummer 23/12454
Datum van uitspraak 27 november 2023
Rolnummer 2022/1491/A

Niet aan te bieden aan de ontvanger

von-HD
CODE B

NEDERLANDSTALIGE RECHTBANK VAN EERSTE AANLEG BRUSSEL

vonnis – tegenspraak + heropening debatten op 26.02.2024 om 14 uur

Veroordeling bijdrage geïnd
24 EUR

Aangeboden op
Niet te registreren

1e kamer
burgerlijke zaken

Inzake van:

JONCKHEERE ERIC,

eisende partij,
op zitting in persoon aanwezig en bijgestaan door Meester FERMON JAN, advocaat te 1000
BRUSSEL, Square Ambiorix 45, mail: j.fermon@avocat.be

tegen

ETERNIT NV,

verwerende partij,
vertegenwoordigd door Meester Louis VAN DE WYER loco Meester SCHOORS TOM, advocaat t

**** ** ***

In deze zaak, in beraad genomen op 6 november 2023, spreekt de Rechtbank volgend vonnis uit:

Gelet op:

- de gedinginleidende dagvaarding, betekend op 10.05.2022;
- de conclusies van eisende partij van 14.07.2023;
- de conclusies van verwerende partij van 29.09.2023 ;
- de stukkenbundels van partijen;

Gehoord, de raadslieden van partijen en de heer Jonckheere Eric in persoon op voormelde zitting;

De procedure verliep met in acht name van de toepasselijke bepalingen van de wet van 15 juni 1935 en de wijzigende en aanvullende wetten op het taalgebruik in gerechtszaken.

Overeenkomstig artikel 748bis Ger. W. houdt de rechtbank enkel rekening met de laatst genomen (synthese)conclusies van de partijen.

1. Feiten, voorgaanden en vorderingen.

1.1.

Verweerster is de uitbater van een bedrijf dat tot 1997 in zijn productie-eenheid te Kapelle-op-den-Bos, asbestcementen bouwmaterialen heeft geproduceerd.

Eiser heeft vanaf zijn geboorte in 1958 tot 1982 gewoond in zijn ouderlijke woning, in de onmiddellijke nabijheid van de fabriek in kwestie.

De vader van eiser was gedurende zijn volledige professionele loopbaan tot 1986 werkzaam als ingenieur in de fabriek in kwestie. In 1987 is hij op 59-jarige leeftijd overleden aan mesothelioom.

In 1993 is de moeder van eiser verhuisd uit de ouderlijke woning. In 2000 is zij op 66-jarige leeftijd overleden aan mesothelioom.

In 2003 is een van de vier broers van eiser op 44-jarige leeftijd overleden aan mesothelioom.

In 2009 is een andere broer van eiser op 43-jarige leeftijd overleden aan mesothelioom.

Op 4 februari 2021 werd eiser gediagnosticeerd met mesothelioom van het longvlies.

Mesothelioom van het longvlies is een vorm van kanker waarvan de enige gekende oorzaak is gelegen in de blootstelling aan asbest. De aandoening wordt onder meer gekenmerkt door een lange latentietijd en een agressief verloop, met een korte overlevingsduur voor de patiënt vanaf het tijdstip van diagnose.

1.2.

Waar eiser voorhoudt dat verweerster aansprakelijk is voor het feit dat hij getroffen is door mesothelioom van het longvlies, strekt zijn vordering in hoofdzaak tot haar veroordeling tot betaling van **10.000,00 euro** en een provisie van **50.000,00 euro**.

1.3.

Verweerster betwist in hoofdzaak de gegrondheid van de vordering.

2. Ontvankelijkheid.

Enigszins bizar pas in derde ondergeschikte orde betwist verweerster (gedeeltelijk) de ontvankelijkheid van de vordering, nadat zij in hoofdorde, in eerste ondergeschikte orde en in tweede ondergeschikte orde, de gegrondheid ervan heeft betwist.

De beoordeling van de ontvankelijkheid dient hoe dan ook de beoordeling van de gegrondheid vooraf te gaan. De vordering die ingevolge een afwijzing van een betwisting in hoofdorde van de gegrondheid, reeds gegrond zou dienen te worden verklaard, zou naderhand in ondergeschikte orde bezwaarlijk alsnog kunnen worden afgewezen als onontvankelijk.

Wat er ook van zij, in casu betwist verweerster het belang van eiser bij de vordering in vergoeding van bepaalde inkomstenschade die niet door hemzelf, doch door zijn partner zou worden geleden.

In zoverre eiser in de dagvaarding impliciet voorhoudt de vergoeding van eigen schade te vorderen, beschikt hij over het nodige belang om deze vordering op ontvankelijke wijze in te stellen. Een eventueel nader onderzoek naar het werkelijke bestaan en de omvang van de schade die door eiser persoonlijk al dan niet wordt geleden, behoort verder tot de grond van de zaak.

Het middel van onontvankelijkheid dient dan ook te worden afgewezen.

In zoverre voor het overige de ontvankelijkheid van de vordering niet wordt betwist en zich evenmin enige ambtshalve op te werpen grond van onontvankelijkheid aandient, is de vordering ontvankelijk.

3. Ten gronde.

3.1. — *Situering.*

De discussie tussen partijen draait in de eerste plaats rond de toepassing van art. 125, § 2, eerste lid van de Programmawet (I) van 27 december 2006 (hierna verder kortheidshalve 'de Programmawet').

Deze wet roept een schadeloosstellingsfonds voor asbestslachtoffers in het leven (het zogenaamde asbestfonds), dat tot doel heeft schadevergoedingen toe te kennen onder meer aan slachtoffers van mesothelioom als gevolg van blootstelling aan asbest.

Het staat niet ter discussie dat eiser als een dergelijk slachtoffer is te beschouwen en inmiddels door het asbestfonds schadeloos werd (door betaling van een eenmalig kapitaal) en wordt (door betaling van een maandelijkse rente) gesteld.

Evenmin bestaat er discussie over het feit dat de huidige vordering van eiser lastens verweerster een aansprakelijkheidsvordering is.

Als gevolg van de toekenning van een vergoeding vanwege het asbestfonds, schrijft art. 125, § 1 van de Programmawet voor dat het slachtoffer dat aldus schadeloos werd gesteld, in beginsel geen *'beroep'* (aangenomen dient te worden dat hiermee wordt bedoeld *'vordering'*) in vergoeding van zijn of haar integrale schade kan instellen lastens de aansprakelijke derde.

Volledigheidshalve wordt hierbij opgemerkt dat om deze immuniteit te genieten, de aansprakelijke derde als bijkomende voorwaarde rechtstreeks dan wel onrechtstreeks bijdrageplichtig dient te zijn voor wat het spijzen van het asbestfonds betreft. In dit verband is het kennelijk louter bij wijze van vergetelheid dat de wetgever naar aanleiding van de wijziging van art. 116 van de Programmawet door de Wet van 25 mei 2017 heeft nagelaten de verwijzing naar deze laatste bepaling in art. 125, § 1 van de Programmawet aan te passen van *'artikel 116, 2° en 3°'* naar *'artikel 116, 1° en 3°'*. Wat er ook van zij, het staat in elk geval niet ter discussie dat in casu verweerster een werkgever is in de zin van art. 116 van de Programmawet en als zodanig gehouden tot de algemene bijdrage aan het asbestfonds, zoals door alle werkgevers in gelijke mate verschuldigd in verhouding tot hun loonmassa.

Art. 125, § 2, eerste lid van de Programmawet vervolgens voorziet in de volgende termen in een uitzondering op de voormelde immuniteit :

'In afwijking van § 1, blijft de burgerlijke rechtsvordering mogelijk ten voordele van het slachtoffer of zijn rechthebbenden tegen de aansprakelijke derde wanneer laatstgenoemde de ziekte opzettelijk heeft veroorzaakt.'

Waar het in casu de stelling is van eiser dat deze voorwaarde in hoofde van verweerster is vervuld met betrekking tot het mesothelioom waaraan hij lijdt, wat door verweerster wordt betwist, dient te worden onderzocht welke betekenis dient te worden gegeven aan de termen *'het opzettelijk veroorzaken van de ziekte'*.

3.2. — Interpretatie (I).

In haar stelling als zouden de bewoordingen ervan dermate duidelijk zijn, dat de wetsbepaling in kwestie geen enkele interpretatie behoeft, kan verweerster niet worden bijgetreden.

In de eerste plaats is 'opzet' een juridisch begrip dat meerdere ladingen kan dekken, elk met hun eigen specifieke gevolgen, waarbij diverse van deze ladingen danig afwijken van de dagdagelijkse betekenis van het woord 'opzettelijk'. De wet zelf geeft geen omschrijving van het soort opzet dat in casu aan de orde is. Een noodzaak tot interpretatie doet zich op grond van deze vaststelling dan ook wel degelijk voor.

Daar komt nog bovenop dat in zoverre abstractie zou worden gemaakt van het voorgaande en het woord 'opzettelijk' binnen de context van art. 125, § 2, eerste lid van de Programmawet louter in zijn dagdagelijkse betekenis zou worden gelezen, dit zou leiden tot een eerder absurd en onwerkzaam resultaat. Immers zou aldus moeten worden begrepen dat door deze wetsbepaling een situatie wordt beoogd waarin een bedrijf op actieve wijze, met succes, bepaalde handelingen heeft gesteld, met de specifieke bedoeling om in hoofde van een specifiek slachtoffer, een ziekte als asbestose, longkanker of mesothelioom te veroorzaken. Een dergelijke situatie komt als zodanig vergezocht en onwaarschijnlijk voor dat, uitgaand van de rationaliteit van de wetgever, hierdoor dermate ernstige vragen omtrent de werkelijke betekenis van de bepaling in kwestie worden opgeroepen, dat ook om deze reden de noodzaak van een interpretatie zich aandient.

3.3. — Interpretatie (II).

In functie van de aldus te verrichten interpretatie van de kwestieuze wetsbepaling, schrijft eiser in de eerste plaats principieel terecht een belangrijke rol toe aan de parlementaire voorbereiding die heeft geleid tot de wet in kwestie, in zoverre deze bij uitstek de mogelijkheid in zich draagt om in voorkomend geval een inkijk uit eerste hand te bieden in de intenties van de wetgever bij diens in het leven roepen van een bepaald voorschrift.

Met betrekking tot het soort opzet dat wordt vereist door art. 125, § 2 eerste lid van de Programmawet, is de volgende passage uit de parlementaire voorbereiding in casu verhelderend (Verslag over het ontwerp van Programmawet (I), *Parl.St.* Senaat, 2006-07, nr. 3/1986/5, 31-33) (eigen nadruk) :

'De heer Vankrunkelsven merkt op dat er reeds lange tijd wetenschappelijk bewijs voorhanden was over de schadelijke gevolgen van het gebruik van asbest. Niettemin hebben verschillende bedrijven dit naast zich neergelegd. De voorgestelde regeling

voorziet nu een immuniteit voor bedrijven die het fonds voor asbestslachtoffers mede spijzen. Spreker vraagt zich af of toch geen uitzondering moet worden gemaakt wanneer kan worden aangetoond dat een bedrijf het bestaande risico heeft veronachtzaamd, zodat zij verantwoordelijk kunnen worden gesteld ? Dreigt de voorgestelde regeling in de toekomst niet als ongewenst effect te hebben dat bedrijven die hun bijdrage betalen zich niets meer zullen aantrekken van preventie inzake asbest ?'

Samengevat antwoordt de minister op deze vraag dat de immuniteit inzake asbest in het leven wordt geroepen om een zo groot mogelijke analogie met de inzake beroepsziekten door de bedrijven reeds verworven immuniteit te bewerkstelligen. Hij licht daarbij de gelijkenissen en verschillen tussen de beide vergoedingssystemen nader toe. De senator in kwestie repliceert vervolgens, specifiek met betrekking tot het gebruik van de term 'opzettelijk' (eigen nadruk) :

'De heer Vankrunkelsven is van oordeel dat de term « opzettelijk » in de Nederlandse tekst op een zeer ruime manier geïnterpreteerd kan worden.

Mevrouw Van de Castele wijst erop dat men de volgende passage in de tekst moet lezen. Die houdt een toelichting in van wat voorafgaat.

De minister wijst erop dat als opzettelijk wordt beschouwd het voortzetten van een blootstelling aan asbest. Volgens hem slaan de woorden « opzettelijk » en « intentionnellement » op een toestand waarin een bedrijfshoofd zeer goed weet dat het ziekterisico verbonden aan de blootstelling aan asbest zeer groot is. Het gaat dus om een vorm van opzet. Het is dan nog alleen de vraag wanneer dat bedrijfshoofd kennis krijgt van dat risico. Men mag ervan uitgaan dat dit samenvalt met het tijdstip waarop de eerste vragen gerezen zijn in de Verenigde Staten en de eerste metingen zijn uitgevoerd in Zwitserland. De minister geeft toe dat de formulering van het wetsontwerp nogal strikt is, maar wijst erop dat men het tweede lid van § 2 van dit artikel 125 niet uit het oog mag verliezen. Het verslag van de Commissie voor de sociale zaken van de Kamer (stuk Kamer, nr. 51-2773/ 25) neemt de integrale tekst over van het advies van 16 juli 2005 van de Nationale Arbeidsraad betreffende de immuniteit inzake asbest. Het tweede lid van de tweede paragraaf stelt dat het slachtoffer niets hoeft te bewijzen, [als, red.] de inspectie een bevel heeft gegeven en de derde dit niet heeft opgevolgd. Het eerste lid is ruimer maar houdt in dat het slachtoffer dat moedwilligheid inroept ook de bewijslast heeft.

De heer Vankrunkelsven geeft aan dat hij alleen bezorgd is over het woord « opzettelijk ». Hij weet hoe advocaten tewerk gaan. Zij kunnen dit woord zeer restrictief interpreteren. Het is een nogal gevaarlijk woord. Spreker vraagt zich af of het geval waarin men weet dat een activiteit risico's kan inhouden voor de werknemers, ook kan worden inbegrepen.

De minister antwoordt bevestigend.'

Hiermee wordt het debat omtrent dit punt afgesloten.

Uit het voorgaande blijkt in de eerste plaats dat de wetgever zich destijds goed bewust was van het feit dat de term 'opzettelijk' geen eenduidig begrip is, doch integendeel juridisch op verschillende manieren kan worden geïnterpreteerd.

Omtrent de vraag op welke wijze dan het opzetbegrip van art. 125, § 2 van de wet dient te worden ingevuld, is het vervolgens sprekend dat een vraag tot invoering van een mogelijkheid om bedrijven verantwoordelijk te stellen die ondanks hun kennis van het gevaar van het gebruik van asbest, hun activiteiten daarmee hadden verdergezet, namens de opsteller van het wetsontwerp – te weten de regering – werd beantwoord met de stelling dat een dergelijke situatie reeds wordt gedekt door het opzetbegrip in kwestie, daarmee de door de vraagsteller geuite vrees op een al te restrictieve interpretatie van de nogal strikte formulering dienaangaande in het wetsontwerp, impliciet van de hand wijzend.

Duidelijk blijkt uit het voorgaande dat de wetgever de term 'opzet' binnen de voorliggende context niet bedoelde te gebruiken in zijn gewone dagdagelijkse betekenis, waarbij het opzettelijk veroorzaken van een bepaald gevolg een specifieke intentie veronderstelt om dat concrete gevolg te bereiken, doch wel als een juridisch gedefinieerd begrip, waarbij een bepaald handelen, in de wetenschap dat zich een bepaalde kans voordoet op een bepaald gevolg van dat handelen, kan volstaan om het zich realiseren van dit resultaat te beschouwen als opzettelijk veroorzaakt in de zin van art. 125, § 2, eerste lid van de wet.

De bereidheid van de wetgever om binnen de context van art. 125, § 2 van de wet, onder de noemer 'opzettelijk' onder bepaalde omstandigheden ook situaties onder te brengen waarin een bepaald gedrag wordt gesteld, zonder de specifieke en concrete intentie om daarmee het resultaat te bereiken waartoe dit gedrag heeft geleid, wordt ten andere tevens geïllustreerd door het tweede lid van art. 125, § 2 van de wet, in zoverre dit expliciteert dat het geen gevolg geven aan een bevel van de overheid inzake asbest, in combinatie met het verder blijven blootstellen van het slachtoffer aan

asbest, dient te worden beschouwd als het opzettelijk veroorzaken van de asbestziekte waardoor dit slachtoffer later wordt getroffen.

In zoverre art. 125, § 2, eerste lid van de wet in zijn voormelde interpretatie de mogelijkheid in zich draagt om een daadwerkelijk gevolg te ressorteren, heeft deze interpretatie, uitgaande van de rationaliteit van de wetgever en zonder dat dit enkele gegeven decisief hoort te zijn, in elk geval een voetje voor op een interpretatie waarin deze wetsbepaling de facto manifest nutteloos zou zijn wegens op geen enkele redelijk denkbare situatie van toepassing.

3.4. — ‘Eventueel opzet’.

Het komt in dit verband tevens nuttig voor te verwijzen naar het begrip ‘eventueel opzet’ zoals sinds jaar en dag gangbaar binnen het strafrecht.

Een terrorist die in een gebouw een bom tot ontploffing brengt met de bedoeling dit te vernietigen, zonder daarbij te weten of er in het gebouw in kwestie op dat moment al dan niet mensen aanwezig zijn, heeft met deze handeling niet de specifieke intentie om in concreto de verwonding of het overlijden van persoon A, B of C te bewerkstelligen. Niettemin zal hij, wanneer er als gevolg van zijn actie gewonden of doden vallen, strafrechtelijk worden geacht deze schadelijke gevolgen opzettelijk te hebben veroorzaakt.

Een persoon X die weet dat hij hiv-positief is en dit feit voor een seksuele partner Y verzwijgt, kan met deze partner onbeschermd seksueel contact hebben, zonder de bedoeling deze laatste ziek te maken. Wordt partner Y ingevolge het contact echter met hiv besmet, zal persoon X strafrechtelijk niettemin worden geacht deze ziekte opzettelijk te hebben veroorzaakt.

Voormelde voorbeelden hebben met elkaar gemeen dat de schadeverwekker bij het stellen van een bepaald gedrag, niet de specifieke intentie heeft een bepaalde schade te veroorzaken. In het tweede voorbeeld is zelfs iedere intentie afwezig om eender welke schade te veroorzaken. Omwille van een bepaalde graad van voorzienbaarheid van de schadelijke gevolgen van het gedrag echter, wordt aangenomen dat de schadeverwekker het ontstaan ervan *a priori* heeft aanvaard, dat hij deze als het ware op de koop toe heeft genomen. Is de graad van voorzienbaarheid van de gevolgen voldoende hoog, dan wordt de *a priori* aanvaarding van deze gevolgen bij het stellen van het risicoverwekkende gedrag gelijkgeschakeld met opzet, in de zin van een daadwerkelijke intentie om deze concrete gevolgen te bewerkstelligen.

Waar binnen het burgerlijk recht in de regel als ondergrens voor aansprakelijkheid het gedrag van een normaal zorgvuldig en vooruitziend persoon geldt, zijn binnen deze rechtstak niet vaak de uiteenlopende nuances van opzet aan de orde. In de eerder zeldzame gevallen echter waar zich op burgerlijk vlak een vraag stelt inzake de invulling van het begrip 'opzet', staat niets eraan in de weg dat bij de beantwoording van deze vraag gebruik wordt gemaakt van begrippen zoals eventueel opzet, wanneer aan de voorwaarden voor toepassing daarvan naar analogie is voldaan.

Ten onrechte beschouwt verweerster in dit verband de hierboven omschreven vorm van opzet als zijnde identiek aan een begrip '*onverschoonbare fout*', de invoering waarvan als aansprakelijkheids-criterium inzake asbestblootstelling, de wetgever reeds herhaaldelijk van de hand heeft gewezen, onder meer in navolging van een advies van de nationale arbeidsraad, die een dergelijke invoering in een schoolvoorbeeld van nietszeggendheid klaarblijkelijk '*niet opportuun*' achtte (zonder daarbij te specificeren voor wie dit niet opportuun zou zijn).

Zo behelst het feit dat voor deze onverschoonbare fout – volgens de door verweerster aangehangen definitie – in algemene termen een loutere kennis van het bestaan van een gevaar lijkt te volstaan, een kenmerk waarmee deze zich fundamenteel onderscheidt van de fout gepleegd met '*eventueel opzet*', die een bijzondere graad van voorzienbaarheid van de schade vereist. Alleen al om deze reden komt de door verweerster gehanteerde gelijkschakeling tussen beide begrippen als niet gerechtvaardigd voor.

Om dezelfde reden gaat de vergelijking niet op die verweerster poogt te maken tussen asbestziekten en ziekten op de '*lijst van erkende beroepsziekten*', die worden veroorzaakt door blootstelling aan bepaalde stoffen zoals roet, teer, houtstof, jute en bloem. Het destructief karakter van asbestblootstelling is van een grootteorde en een onontkoombaarheid die resulteren in een waarschijnlijkheid en voorzienbaarheid van het optreden van schade die aanzienlijk hoger ligt dan bij de genoemde stoffen. Het is specifiek deze significant hogere graad van voorzienbaarheid van de schade als gevolg van asbestblootstelling, die rechtvaardigt dat een bewuste dergelijke blootstelling vanaf een bepaald niveau van kennis in hoofde van de blootsteller omtrent de risico's daaraan verbonden, in hoofde van deze blootsteller een vorm van '*eventueel*' opzet impliceert ten aanzien van de door deze blootstelling veroorzaakte schade, dewelke afwezig is bij een blootstelling aan stoffen zoals roet, teer, houtstof, jute en bloem.

3.5. — *Kennis van het gevaar.*

Wat nu het in casu te toetsen gedrag van verweerster betreft, staat het niet ter discussie dat door haar, sinds de beginjaren van de twintigste eeuw tot 1997, asbestcementen bouwmaterialen werden geproduceerd in haar fabriek te Kapelle-op-den-Bos.

Evenmin staat het ter discussie dat de exploitatie van deze fabriek decennialang gebeurde op een wijze die ertoe leidde dat zowel binnen de fabriek als in de wijde omgeving ervan, op grote schaal asbestvezels op ongeremde en ongecontroleerde wijze verspreid raakten. Transport, manipulatie, opslag en verwerking zowel van het asbest als grondstof, als van de afgewerkte producten, als van het productieafval, gebeurden aanvankelijk gedurende decennia zonder enige beschermende maatregel om de verspreiding van de asbestvezels en het inademen ervan door mensen, tegen te gaan.

Bij wijze van anekdotische illustratie kan in dit verband onder meer worden verwezen naar de door eiser aangehaalde en door verweerster niet tegengesproken voorbeelden, zoals het lossen van zakken asbest uit schepen op de kades van het kanaal langs de fabriek, zonder enige bescherming van werknemers, voorbijgangers, omwonenden of de omgeving tegen het stof dat daarbij vrijkwam. Van de buurtkinderen werd getolereerd dat deze kwamen spelen op de open stortplaatsen op het fabrieksterrein, waar productieafval en beschadigde asbesthoudende producten werden gestort. Aan de plaatselijke bevolking werden gratis asbesthoudende afvalproducten ter beschikking gesteld, die onder meer werden gebruikt voor de verharding van allerhande ondergronden.

Tijdens de periode dat verweerster niet op de hoogte was van de schadelijke gevolgen voor de gezondheid van blootstelling aan asbest, kan het ontplooiën van haar activiteiten zonder het treffen van adequate beschermingsmaatregelen, haar niet ten kwade worden geduid. Men dient er zich in dit verband in het bijzonder voor te hoeden een handelswijze uit het verleden, te beoordelen in het licht van de kennis waarover men op heden beschikt en / of aan de hand van maatstaven die heden ten dage worden gehanteerd.

Niettemin blijkt in casu uit de voorliggende stukken op overtuigende wijze dat reeds in de jaren '20 van de vorige eeuw, het oorzakelijk verband tussen blootstelling aan asbest en de ziekte asbestose, een vorm van stoflong, aan het licht kwam, wat er onder meer toe leidde dat asbestose in het Verenigd Koninkrijk in 1931 werd erkend als beroepsziekte.

Een mogelijk kankerverwekkend karakter van asbest – in een eerste tijd enkel met betrekking tot longkanker, daarna ook in relatie tot mesothelioom – werd vervolgens in de wetenschappelijke literatuur voor het eerst gerapporteerd in de loop van de jaren '40 van de twintigste eeuw, waarna

het aantal publicaties in de jaren '50 gestaag toenam. Slechts een voorbeeld van een dergelijke publicatie, uit het Nederlandse taalgebied, is het artikel '*Asbestosis and Pleural Tumors*' [vrij te vertalen als asbestose en borstvlies tumoren] uit 1958 in een Nederlands medisch tijdschrift.

Belangrijke mijlpalen in de ruimere publieke bewustwording inzake asbestkankers vervolgens zijn twee publicaties van (onder meer) J.C. WAGNER in 1960 en 1962 in respectievelijk een Brits tijdschrift voor industriële geneeskunde en het gerenommeerde wetenschappelijke tijdschrift *Nature*, evenals de publicatie in 1964 van een epidemiologische studie door (onder meer) de pneumoloog I. SELIKOFF. In Nederland verscheen in 1969 het proefschrift van J. STUMPHIUS, waaruit net zoals bij de voormelde studie blijkt dat reeds een relatief geringe, onrechtstreekse blootstelling aan asbest, bijvoorbeeld bij mensen die zelf niet werkzaam zijn in de asbestindustrie, mesotheliom kan veroorzaken.

Aldus dient te worden aangenomen dat minstens vanaf halverwege de twintigste eeuw er binnen de wetenschap een voldoende onderbouwde kennis bestond, aanvankelijk van de ernstige vermoedens en vervolgens van de zekerheid, dat een blootstelling aan asbest longkanker en mesotheliom veroorzaakt (vgl. o.a. Rb. Brussel, nr. 00/5546/A, 28 november 2011, p. 17-20, *Juristenkrant*, 2011 afl. 239, 3, *MER*, 2012, afl. 3, 166, noot, *RABG*, 2012, afl. 15, 1064, noot, *TMR*, 2012, afl. 2, 167, *Amén.*, 2012, afl. 4, 192 en Brussel, nr. 2012/AR/1747, 28 maart 2017 – in diverse publicaties en juridische databanken verkeerdelijk aangeduid als '*29 maart 2017*' –, *Juristenkrant*, 2017, afl. 347, 2, *TBH*, 2018, afl. 4, 364, *Amén.*, 2017, afl. 4, 319, met gedetailleerde, chronologische verwijzingen naar talrijke voorbeelden uit de uitvoerige vakliteratuur dienaangaande).

3.6. — *Fout.*

Daarnaast blijkt uit de voorliggende stukken tevens dat verweerster van meet af aan een belangrijke, internationale speler was binnen de asbestindustrie. Deze laatste werd onmiskenbaar gedomineerd door verweerster en slechts een handvol andere bedrijven, zoals *Johns-Manville* (V.S.), *Turner & Newall* (V.K.) en *Cape Asbestos Company* (Z.-A.), wat zich onder meer vertaalde in participaties door verweerster in talrijke andere ondernemingen binnen de sector, al dan niet gezamenlijk of onderling gekruist met de andere voormelde grote spelers, evenals in deelname aan een breed, internationaal kartel onder de naam '*SAIAC*'.

Gelet op deze belangrijke internationale rol van verweerster in de asbestindustrie en de intensieve wijze waarop zij haar belangen in dit verband stevast behartigde, is het redelijkerwijs eenvoudigweg ondenkbaar dat zij niet op de hoogte zou zijn geweest van het merendeel van de wetenschappelijke publicaties inzake de medische risico's van blootstelling aan asbest. Dit geldt nog slechts des te meer in de mate dat diverse gezaghebbende artikelen in dit verband werd gepubliceerd in het Nederlandse

taalgebied en vertegenwoordigers van verweerster deelnamen aan wetenschappelijke congressen over de gevaren van asbest, zoals het belangrijke congres in mei 1964 in Caen.

Zelfs indien de eerste publicaties in dit verband – per definitie – initieel niet volstonden om te kunnen getuigen van een volwaardige wetenschappelijke consensus, mocht van een normaal voorzichtig en vooruitziend bedrijf worden verwacht dat het, vanaf het ogenblik dat de toevloed aan wetenschappelijke publicaties in dit verband een zeker '*momentum*' bereikte, zekerheidshalve bepaalde conservatoire maatregelen zouden worden getroffen, ter bescherming van de gezondheid van zowel zijn eigen werknemers, als die gezinsleden, als de omwonenden van het bedrijf.

In acht genomen alle omstandigheden van de zaak, dient in casu het tijdstip vanaf hetwelk het in hoofde van verweerster als foutief is te beschouwen haar bestaande wijze van exploitatie van de fabriek te Kapelle-op-den-Bos verder te zetten, zonder het treffen van enige maatregel ter bescherming van haar werknemers, hun gezinsleden en omwonenden tegen het inademen van asbestvezels, te worden gesitueerd in de eerste helft van de jaren '60 van de vorige eeuw.

3.7. — *Opzet.*

Eiser is vanaf zijn geboorte in 1958, gedurende de eerste vierentwintig jaar van zijn leven tot 1982, opgegroeid als het ware in de schaduw van de fabriek van verweerster in Kapelle-op-den-Bos. De vader van eiser is altijd werkzaam geweest in de betreffende fabriek en bracht als zodanig via zijn kledij dagelijks asbestvezels de woning binnen. Na zijn eigen vertrek uit Kapelle-op-den-Bos in 1982, kwam eiser tot de verhuis van zijn moeder in 1993 uit Kapelle-op-den-Bos, nog geregeld op bezoek in de ouderlijke woning in Kapelle-op-den-Bos.

Hoewel strikt gezien theoretisch niet kan worden uitgesloten dat eiser de specifieke asbestvezels die bij hem het mesotheliom hebben veroorzaakt ergens anders heeft ingeademd, dient alle concrete omstandigheden van de zaak in acht genomen, redelijkerwijs te worden aangenomen dat zijn ziekte het gevolg is van zijn jarenlange blootstelling aan de asbestvezels afkomstig uit verweersters fabriek te Kapelle-op-den-Bos. Inzake causaliteit wordt geen absoluut bewijs vereist, een gerechtelijke zekerheid volstaat.

In acht genomen de massieve hoeveelheden asbestvezels waaraan eiser ingevolge zijn nabijheid bij de fabriek van verweerster over een periode van vijfendertig jaar systematisch is blootgesteld, staat met een gerechtelijke zekerheid vast dat het mesotheliom waaraan hij lijdt, door deze blootstelling is veroorzaakt.

Voor het overgrote gedeelte van de periode van blootstelling van eiser, geldt dat deze laatste door verweerster op foutieve wijze werd veroorzaakt, meer bepaald vanaf een niet exact tot in detail te bepalen tijdstip in de eerste helft van de jaren '60 van de twintigste eeuw.

Ook al kan een geringe blootstelling aan asbest reeds volstaan om mesothelioom te veroorzaken, ongetwijfeld gaat er een zeker cumulatief effect uit van herhaalde en / of langdurige blootstelling ten aanzien van het risico dat de ziekte zich in hoofde van het slachtoffer daadwerkelijk zal manifesteren. Dit geldt in het bijzonder in het geval van para-professionele en omgevingsblootstelling, zoals in casu aan de orde, waarbij men aan kleinere dosissen asbest wordt blootgesteld dan werknemers die in het kader van hun professionele blootstelling rechtstreeks met de grondstoffen en producten in meer intensief contact komen. In dit opzicht is de door verweerster geciteerde studie van LA VECCHIA en BOFETTA uit 2012 voor de voorliggende zaak weinig relevant, nu zij integraal betrekking heeft op arbeiders uit de asbestindustrie (verweerster – stuk 8), wat toch een fundamenteel verschillende soort blootstelling impliceert dan deze waarvan eiser het slachtoffer was.

Gezien dus voormeld cumulatief karakter zoals ten aanzien van eiser van toepassing, dient omwille van de grote wanverhouding in casu tussen enerzijds de korte periode waarin eiser door verweerster *'foutloos'* aan asbest werd blootgesteld en anderzijds de lange periode waarop dit op – flagrant – foutieve wijze gebeurde, te worden besloten dat met een gerechtelijke zekerheid vaststaat dat het mesothelioom van het longvlies waar eiser op heden aan lijdt, wel degelijk werd veroorzaakt door de fout van verweerster.

Bovendien blijkt, zoals hierboven reeds werd vastgesteld (zie punt 3.6), dat eiseres vanaf de eerste helft van de jaren '60 onmogelijk nog onwetend kon zijn van de enorme gezondheidsrisico's – in het bijzonder inzake kanker – waaraan zij zowel haar werknemers, als hun gezinsleden, als de omwonenden blootstelde als gevolg van de wijze waarop zij in en rond haar fabriek omging met asbest.

Door niettemin haar gedrag in dit verband ongewijzigd te laten en de exploitatie van haar fabriek gedurende decennia op identiek dezelfde wijze verder te zetten, zonder het treffen van ook maar de minste beschermingsmaatregel, heeft verweerster kennelijk laconiek de risico's in kwestie *a priori* aanvaard. Zij heeft er met andere woorden voor gekozen haar risico creërend – en uiteraard wellicht hoogst lucratief – gedrag zonder meer verder te zetten, daarbij voor lief nemend dat in de toekomst bepaalde van haar werknemers, hun gezinsleden en omwonenden van de fabriek, zouden worden getroffen door een vorm van kanker.

Die kans dat zich op termijn diverse asbestkankers in de kwestieuze populatie zouden manifesteren, was dermate groot, dat deze ook begin de jaren '60 reeds diende te worden gekwalificeerd als een

quasi zekerheid en dit ongeacht het gegeven dat in die periode mogelijks nog niet exact kon worden ingeschat of het hier uiteindelijk zou gaan om tientallen, honderden dan wel duizenden gevallen. Dát er slachtoffers zouden vallen indien er niet werd ingegrepen echter, stond op dat moment vast.

De hierboven beschreven bereidheid in hoofde van verweerster om de schadelijke gevolgen van haar handelen ten koste van derden te aanvaarden, dient manifest te worden beschouwd als een vorm van opzet die beantwoordt aan het begrip '*opzettelijk veroorzaken*' van de ziektes in kwestie in hoofde van de betreffende slachtoffers, zoals bedoeld door art. 125, § 2, eerste lid van de Programmawet (I) van 27 december 2006.

Als gevolg daarvan beschikt eiser op heden, ondanks het feit dat hij reeds (deels) schadeloos werd en wordt gesteld door het asbestfonds, in toepassing van deze bepaling wel degelijk over de mogelijkheid om een aansprakelijkheidsvordering in te stellen lastens verweerster als beweerd aansprakelijke derde, met het oog op de vergoeding van zijn integrale schade.

3.8. — *Fraus omnia corrumpit.*

Ongeacht het voorgaande wordt opgemerkt dat ook in toepassing van het adagium '*fraus omnia corrumpit*', eiser op heden lastens verweerster nog beschikt over de aansprakelijkheidsvordering met betrekking tot zijn schade als gevolg van zijn asbestblootstelling. Meer bepaald dient te worden vastgesteld dat verweerster in toepassing van dit algemeen rechtsbeginsel moet worden uitgesloten van een beroep op de immuniteit voor dergelijke vordering, zoals in leven geroepen door art. 125, § 1 van de Programmawet.

Ingevolge het gezag van gewijsde van het vonnis van 28 november 2011 van de 22ste kamer van deze rechtbank in de zaak hier gekend onder A.R.nr. 00/5546/A, gewezen tussen onder meer huidige eiser en huidige verweerster, staat het vast dat verweerster op foutieve wijze een aandeel heeft gehad in de inspanningen die vanuit de asbestindustrie werden geleverd om systematisch en tegen elke realiteit in, het gevaar van asbest te minimaliseren en te verdoezelen en zo onder meer wetgevende initiatieven ter bescherming van de volksgezondheid te saboteren (Rb. Brussel, A.R.nr. 00/5546/A, 28 november 2011, p. 17-20, *Juristenkrant*, 2011 afl. 239, 3, *MER*, 2012, afl. 3, 166, noot, *RABG*, 2012, afl. 15, 1064, noot, *TMR*, 2012, afl. 2, 167, *Amén.*, 2012, afl. 4, 192). In acht genomen de kennis die zij had over het enorme gevaar dat asbest ter zake in werkelijkheid vormde, kan deze handelswijze van verweerster slechts worden gekwalificeerd als bedrog.

Dit blijkt tevens uit de stukken zoals zij voorliggen in de huidige procedure en op zelfstandige wijze door de voorbeelden aangehaald in voormeld vonnis van 28 november 2011. Onder meer het '*Tour*

d'Horizon'-initiatief en de activiteiten van SAIAC en AIA, evenals de systematische manipulaties en bewust verkeerde voorstellingen van zaken door kwalijke figuren als Etienne Vander Rest en Jacques Lepoutre, destijds nota bene bedrijfsarts van verweerster, zijn in dit verband veelzeggend.

Manifest pleegde verweerster dit bedrog teneinde zichzelf een financieel voordeel te verschaffen, hetzij door het vermijden van de kostprijs van beschermingsmaatregelen ingeval van verderzetting van haar exploitatie, hetzij door het vermijden van het verlies van winsten ingeval van stopzetting ervan. Hoe dan ook werd het bedrog gepleegd met het oog op het ongestoord kunnen verderzetten van haar schadelijke activiteit, teneinde daaruit voordeel voor zichzelf te halen.

Het is nogal wies dat daaruit volgt dat, ter neutralisering van het voordeel dat verweerster dankzij dit bedrog heeft bekomen, zij zich ten aanzien van degene die wordt opgezadeld met de schadelijke gevolgen van de activiteit in kwestie, in toepassing van het *'fraus omnia corrumpit'*-beginsel niet kan beroepen op enige wettelijke immuniteit met betrekking tot deze activiteit.

3.9. — *Foutaansprakelijkheid.*

Wat vervolgens de beoordeling van de eigenlijke aansprakelijkheidsvordering betreft, poogt verweerster ten onrechte de causaliteitsvraag te verengen tot de vraag of haar pogingen om een strenger overheidsbeleid in de weg te staan, wel enig succes hebben gehad en in dat geval, of een vroegere implementatie van een strenger overheidsbeleid wel had kunnen voorkomen dat eiser ziek werd.

Immers, de fout die verweerster wordt aangewreven is veel ruimer dan louter het verhinderen van de totstandkoming van beschermende regelgeving. De voornaamste fout door verweerster gepleegd bestaat in wezen in het verder verspreiden van asbestvezels, in een periode waarin zij zich reeds terdege bewust was van de enorme gezondheidsrisico's daaraan verbonden.

De causaliteitsvraag die zich in dezen aandient is dan ook niet of de ziekte van eiser had kunnen worden vermeden door een vroegere implementatie van een strenger overheidsbeleid, doch wel door een vroegere stopzetting door verweerster van haar verspreiding van asbestvezels, hetzij door een beëindiging van haar exploitatie, hetzij door het treffen van adequate beschermingsmaatregelen, zodat in beide gevallen zou zijn voorkomen dat eiser dergelijke vezels inademde.

Qua causaliteit verdient het daarbij te worden opgemerkt dat het voor de doeltreffendheid van een maatregel ter bescherming tegen een bepaalde ziekte, niet noodzakelijk is dat er op het moment van het nemen van deze maatregel reeds een uitvoerige kennis bestaat over deze specifieke ziekte. Zo

zouden maatregelen die prompt zouden zijn getroffen ter voorkoming van de inademing van asbestvezels, bedoeld als bescherming tegen longkanker, automatisch eveneens een gunstig effect hebben gehad op de bescherming tegen mesothelioom en dit ongeacht het feit dat het oorzakelijk verband tussen asbest en mesothelioom pas op een later tijdstip werd ontdekt dan het verband met longkanker. Daaruit volgt dat een gebeurlijk foutief nalaten maatregelen te treffen ter bescherming tegen een bepaalde ziekte waarvan de oorzaak bekend is (bijvoorbeeld in casu longkanker), niet enkel in oorzakelijk verband kan staan met het optreden van deze ziekte, doch tevens met het zich voordoen van een ziekte waarvan op dat moment nog niet was geweten dat deze door dezelfde blootstelling wordt veroorzaakt (bijvoorbeeld in casu mesothelioom).

Wat er ook van zij, uit de vaststellingen hierboven in het kader van het onderzoek naar het al dan niet opzettelijk karakter van het veroorzaken van de ziekte inzake de toepassing van art. 125, § 1 en § 2 van de Programmawet (zie punt 3.7), volgt reeds dat verweerster een foutaansprakelijkheid draagt voor de schade die eiser lijdt ingevolge het mesothelioom waardoor hij werd getroffen.

Dit geldt in het bijzonder voor de periode vanaf de eerste helft van de jaren '60 van de vorige eeuw, tijdens dewelke de aansprakelijkheidsgrens van de normaal zorgvuldige onderneming in dezelfde omstandigheden geplaatst door verweerster ruimschoots werd overschreden. In deze periode legde zij met betrekking tot het veroorzaken van de schade in kwestie immers een vorm van opzet aan de dag die erin bestond wetens en willens het schadeverwekkende gedrag verder te zetten, in de quasi zekerheid dat als gevolg daarvan er onder haar werknemers en de omwonenden van de fabriek talrijke kankerslachtoffers zouden vallen.

Met betrekking tot de aan voormeld tijdstip voorafgaande periode dan weer, ontbreekt het het gedrag van verweerster weliswaar aan verwijtbaarheid, in zoverre tijdens deze periode de voorzienbaarheid van de schade in haren hoofde onvoldoende moet worden geacht om daartoe te kunnen besluiten. Het zou echter ten onrechte zijn dat het gegeven dat redelijkerwijs niet met absolute, wetenschappelijke zekerheid kan worden uitgemaakt of het mesothelioom van eiser werd veroorzaakt door asbestvezels die hij heeft ingeademd tijdens de chronologisch eerste periode, van de foutloze blootstelling, dan wel tijdens de tweede periode, van foutieve blootstelling, zou worden aangegrepen om voor te houden dat eiser niet het afdoende bewijs zou leveren van het oorzakelijk verband tussen de fout van verweerster en zijn schade (betwisting die door verweerster in casu niet wordt opgeworpen, ten andere).

Zoals hierboven reeds vastgesteld immers (zie punt 3.7) bestaat er omwille van het cumulatief karakter van de blootstelling enerzijds en de grote wanverhouding tussen de duur van de eerste, korte periode van foutloze blootstelling en de tweede, langdurige periode van foutieve blootstelling,

een gerechtelijke zekerheid omtrent het feit dat de huidige ziekte van eiser het gevolg is van de fout van verweerster zoals door haar begaan vanaf de eerste helft van de jaren '60 van de twintigste eeuw. Ongeacht het exacte tijdstip van inademing van de specifieke asbestvezels die in hoofde van eiser uiteindelijk diens mesothelioom hebben veroorzaakt, is verweerster op grond van de door haar begane fout dus hoe dan ook aansprakelijk voor de schade die eiser als gevolg daarvan lijdt.

3.10. — *Objectieve aansprakelijkheid.*

Bovendien kan op grond van de door partijen aangebrachte elementen worden geargumenteed, waar aanvankelijk het brede publiek gedurende meerdere decennia geen kennis of bewustzijn had van het extreem schadelijke, carcinogene karakter van asbest, dat precies omwille van deze wijdverspreide onwetendheid – daarbij abstractie makend van de kennis die de industrie zelf wél bezat, doch krampachtig voor zich hield of op het publieke forum in twijfel trok – het uitzonderlijk schadelijke karakter van asbest, ten opzichte van de algemene opvattingen zoals die destijds omtrent deze stof bestonden, er tijdens deze periode een abnormaal kenmerk van uitmaakte.

Inderdaad wordt het al dan niet normaal karakter van een voorwerp hoofdzakelijk gedicteerd door de brede maatschappelijke opvatting omtrent de eigenschappen die het voorwerp in kwestie heeft of behoort te hebben. Niet zelden zal deze maatschappelijke visie in de tijd evolueren, onder meer ingevolge voortschrijdende inzichten inzake wetenschap, veiligheid of technologie. Zo is het heden ten dage bijvoorbeeld dermate evident dat in een personenwagen veiligheidsgordels aanwezig zijn, dat de afwezigheid van dergelijke gordels in een individuele wagen, als een abnormaal kenmerk van dit voertuig zou worden beschouwd. Waar deze opvatting echter pas kon beginnen groeien vanaf de ontwikkeling van de autogordel in de jaren '50 van de vorige eeuw en het wettelijk verplicht stellen van het dragen ervan in de jaren '70, zou voorheen niemand de afwezigheid van dergelijke gordels als abnormaal hebben ervaren of de auto in kwestie als onveilig. Integendeel was de afwezigheid van gordels toen de regel en besepte aanvankelijk niemand dat het gebruik van een gordel het risico op letsels ingeval van een ongeval aanzienlijk doet afnemen.

Op dezelfde wijze werd asbest gedurende de eerste decennia van zijn commerciële exploitatie maatschappelijk alom beschouwd als een hoogst waardevolle, breed inzetbare en volkomen veilige grondstof, een wondermiddel bijna, dat de kwaliteit en veiligheid van een schier eindeloze reeks toepassingen en producten aanzienlijk kon verhogen. Het feit dat deze stof inmiddels ongemerkt op grote schaal de mogelijke kiem zaaide voor onder meer longkanker en mesothelioom bij al wie eraan werd blootgesteld en de minuscule vezels ervan inademde, was zonder twijfel een eigenschap die niemand op dat moment aan deze stof toeschreef en in die zin dus een abnormaal kenmerk ervan uitmaakte. Dat zijn agressief kankerverwekkende karakter tegenwoordig breed maatschappelijk

wordt beschouwd als een normale eigenschap van asbest, is slechts een relatief recent fenomeen van de laatste decennia, dat is te danken aan het voortschrijdend inzicht waarin de wetenschap ter zake heeft voorzien en uiteindelijk – in weerwil van de sabotagestrategie van de asbestindustrie dienaangaande – aan het brede publiek kenbaar heeft kunnen maken. Ook inzake de beoordeling van het normale dan wel abnormale karakter van een bepaalde eigenschap van een zaak, mag men zich niet bezondigen aan het fenomeen van *'hineininterpretierung'*.

Dat dit – destijds abnormale – kenmerk van asbest van aard was onder bepaalde omstandigheden schade te kunnen veroorzaken, spreekt daarbij verder voor zich. In die zin was aldus tijdens deze periode asbest te beschouwen als een gebrekkige zaak.

Partijen hebben het in het kader van het debat uitvoerig gehad over zowel het schadeverwekkende karakter van asbest, als het gegeven dat dit aanvankelijk maatschappelijk niet werd onderkend. Zij konden dan ook verwachten dat de rechtbank – die ertoe is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de rechtsregels die erop van toepassing zijn, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen aan de feiten hebben gegeven – dit element mogelijks in haar oordeel zou betrekken (vgl. o.a. Cass., C.19.0401.N, 25 januari 2021, <https://juportal.be>).

Toegepast op de situatie van eiser, dient te worden vastgesteld dat in elk geval gedurende de volledige periode van zijn quasi dagelijkse blootstelling aan asbest van 1958 tot 1982, er bij het brede publiek een dermate onvoldoende bewustzijn bestond omtrent de risico's van deze stof, dat diens kankerverwekkende karakter over deze hele periode als een abnormaal kenmerk ervan en dus als een gebrek gold.

Als de bewaarder van het door haar in haar fabriek verwerkte, tijdens deze periode als gebrekkig te beschouwen, asbest, is verweerster dan ook aansprakelijk voor de door dit asbest – in strijd met de destijds omtrent deze stof bestaande normale verwachtingen – veroorzaakte schade in hoofde van eiser.

3.11. — *Schade.*

Wat deze schade betreft die eiser heeft geleden en nog steeds lijdt, staat het niet ter discussie dat deze onder meer een aanzienlijke morele component omvat. Het bedrag van de ter zake gevorderde provisie van **10.000,00 euro** maakt evenmin het voorwerp uit van een specifieke betwisting.

Inzake de materiële schade, die om op vordering van eiser voor vergoeding in aanmerking te komen door hem persoonlijk dient te worden geleden, worden door verweerster een aantal betwistingen

opgeworpen. In acht genomen de voorliggende stukken komt op dit punt in de huidige stand van zaken een globale onbenoemde provisie van 40.000,00 euro als passend voor.

Eiser wordt bij deze ten andere reeds uitgenodigd in zijn toekomstige conclusies betreffende de omvang van zijn schade, op een meer 'wiskundige' wijze te voorzien in overzichtelijke en begrijpelijke optelsommen van de diverse door hem ingeroepen schadeposten, veeleer dan in een doorlopende tekst doorspekt met de meest verwarrende bedragen, waaraan zonder diepgravend forensisch onderzoek kop noch staart is te krijgen, zoals in zijn huidige conclusie aan de orde.

3.12. — *Uitvoerbaarheid bij voorraad.*

Geen reden doet zich voor om de uitvoerbaarheid bij voorraad van onderhavig vonnis, dewelke de regel is, in casu uit te sluiten.

Integendeel komt het gerechtvaardigd en aangewezen voor dat de mogelijkheid van kantonnement zou worden uitgesloten, gelet op het aanzienlijke, acute financiële inkomstenverlies dat eiser lijdt ingevolge zijn ziekte, hetwelk nog wordt versterkt door de aanzienlijke kosten die door zijn ziekte tevens worden veroorzaakt.

3.13. — *Gedingkosten.*

Gelet op haar ongelijk dient verweerster in te staan voor de kosten van het geding.

In dit verband komt het aangewezen voor het toepasselijke bedrag van de rechtsplegingsvergoeding te begroten op het moment dat de volledige omvang van het definitief gevorderde bekend zal zijn.

OM DEZE REDENEN,

DE RECHTBANK,

Met toepassing van de wet van 15 juni 1935 op het taalgebruik in gerechtszaken,

Rechtsprekend in eerste aanleg en na tegenspraak,

Verklaart de vordering van eiser lastens verweerster ontvankelijk en in de hierna volgende mate reeds gedeeltelijk gegrond.

Veroordeelt verweerster om te betalen aan eiser een provisie van **50.000,00 euro**.

Stelt voor het overige de zaak vast op de zitting van **26 februari 2024** om **14.00u** (loutere relaisdatum), teneinde desgewenst in samenspraak met partijen het verdere procedureverloop vast te leggen, mede in functie van hun eventuele wensen en intenties dienaangaande.

Indien er in de aanloop naar deze zitting tussen partijen een akkoord bestaat omtrent het verdere procedureverloop, kunnen zij ermee volstaan de inhoud daarvan beiden per elektronische post ten aanzien van de rechtbank te bevestigen op het adres _____ zodat in dat geval hun fysieke aanwezigheid op zitting in kwestie in principe niet is vereist.

Veroordeelt verweerster tot betaling van het rolrecht, begroot op 165,00 euro en te innen door de FOD financiën overeenkomstig het K.B. van 28 januari 2019 betreffende de uitvoering van het wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten en het houden van de registers in de griffies der hoven en rechtbanken.

Veroordeelt verweerster tot de overige kosten van het geding, aan haar zijde niet te begroten aangezien ze haar hoe dan ook ten laste blijven en aan de zijde van eiser voorlopig reeds te begroten als volgt :

- dagvaarding	267,94 euro
- begrotingsfonds tweedelijnsbijstand	22,00 euro

Houdt voor het overige de beslissing omtrent de kosten aan.

Aldus gevonnist en uitgesproken ter openbare terechtzitting van de 1^e kamer van de
Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel, op 27.11.2023

waar aanwezig waren en zitting namen:

- de heer rechter,
- mevrouw , griffier.

